

**OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNOG
PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2012. GODINU**

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. MAKROEKONOMSKI OKVIR	4
3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	6
4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA	9
5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	13
6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA.....	14
7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI.....	15
8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE....	17

1. UVOD

Vlada Republike Hrvatske odlučna je u provedbi politike fiskalne konsolidacije. Tako je u Prijedlogu izmjena i dopuna državnog proračuna Republike Hrvatske zadržan glavni naglasak državnog proračuna za 2012. godinu usvojenog u veljači koji se ogleda u znatnom smanjenju manjka na razinu ispod deset milijardi kuna ili na 3% bruto domaćeg proizvoda. U usporedbi s prethodnom godinom, manjak državnog proračuna smanjen je za 4 milijarde kuna ili 1,2% BDP-a. Fiskalna konsolidacija ostvarena je u vrlo nepovoljnim okolnostima u kojima su se materijalizirali negativni makroekonomski rizici i ostvaren pad ekonomske aktivnosti. Takvom politikom fiskalne discipline zadržan je kreditni rejting Republike Hrvatske unatoč recesiji. U odnosu na proračun iz veljače, predložene izmjene i dopune predlažu istodobno povećanje prihoda i rashoda za oko 1,4 milijarde kuna. Pritom su predloženi prihodi u 2012. godini nominalno veći za 2,9 milijardi kuna, a rashodi manji za 1,1 milijardu kuna u odnosu na prethodnu godinu, što znači da se fiskalna konsolidacija provodi kako na prihodovnoj tako i na rashodovnoj strani.

Predloženo povećanje prihoda rezultat je niza mjera usmjerenih k povećanju naplate proračunskih prihoda među kojima se ističu mjere vezane uz bolju naplatu poreza i doprinosa iz plaća. Osim poboljšanja naplate prihoda, te mjere pridonose i smanjenju neloyalne konkurencije poreznih neplatiša u odnosu na one koji uredno podmiruju svoje obveze. Također, ostvareno je preusmjeravanje poreznog tereta od oporezivanja rada prema oporezivanju potrošnje, kroz smanjenje stope zdravstvenog doprinosa koji uplaćuju poslodavci te smanjenje neporeznih davanja, što pozitivno utječe na troškovnu konkurentnost gospodarstva i rada. Najveće povećanje prihoda u odnosu na proračun iz veljače očekuje se kod doprinosa i to u iznosu od gotovo milijardu kuna kao rezultat njihove bolje naplate, te ostalih prihoda zbog uključivanje naknada HANDA-e u proračun. Istodobno su prihodi od trošarina manji za oko pola milijarde kuna zbog lošijeg makroekonomskog okruženja.

Predloženim izmjenama, rashodi su nominalno smanjeni za 1,1 milijardu kuna u odnosu na ostvarenje prethodne godine. Prvotno planirano smanjenje rashoda samo je djelomično realizirano, te su predloženi rashodi za 1,5 milijardi kuna veći od plana iz veljače. Rashodi za zaposlene nominalno su smanjeni za 304,5 milijuna kuna u odnosu na 2011. godinu, no zbog dužine trajanja procesa pregovora o kolektivnim ugovorima i postizanja sporazuma sa sindikatima javnih službi, puna ušteda na rashodima za zaposlene ostvarit će se tek u idućoj godini. Pritom treba naglasiti da su plaće državnih službenika i zaposlenika u javnom sektoru realno smanjene zbog porasta administrativnih cijena. Ova Vlada pristupila je i rješavanju višegodišnjih strukturnih izazova poput brodogradnje, što se odrazilo na porast rashoda u odnosu na plan. Tako je država preuzela dug brodogradnje u iznosu od 9,3 milijardi kuna u javni dug, te dodatno podupire proces restrukturiranja kroz subvencije u 2012. godini sukladno programu restrukturiranja brodogradilišta kojem je cilj poboljšati njihovu dugoročnu konkurentnost i održivost. U uvjetima negativnih makroekonomskih kretanja povećane su naknade građanima i kućanstvima u odnosu na plan za 458,3 milijuna kuna. Financijski rashodi povećani su za 415,8 milijuna kuna, ponajviše zbog polugodišnje otplate kamata po obveznicama izdanim u ovoj godini. Ukupni financijski rashodi planiraju se na razini od 8,4 milijarde kuna i iznose čak 85% deficita, a ako se isključe kamate, primarni manjak iznosi oko 2,1 milijardu kuna ili 0,6% BDP-a. Ovako visoki i rastući financijski rashodi istiskuju druge kategorije rashoda i upućuju na nužnost fiskalne konsolidacije koja je izostala u prethodnom razdoblju, kako bi se zadržala proračunska i ukupna makroekonomska stabilnost.

2. MAKROEKONOMSKI OKVIR

U razdoblju od izrade Prijedloga proračuna za 2012. godinu do danas došlo je do materijalizacije nekih od negativnih rizika kojima su bile izložene projekcije gospodarskog rasta. Naime, Prijedlog proračuna za 2012. godinu temeljen je na gospodarskom rastu od 0,8%, za čije je ostvarenje preduvjet bio snažan realni rast bruto investicija javnih poduzeća. Međutim, spomenute investicije tek trebaju ostvariti očekivani zamah. Negativan utjecaj na gospodarsku aktivnost imalo je i pogoršanje makroekonomskih uvjeta u međunarodnom okruženju, prvenstveno Europskoj uniji, za koju se, prema najnovijim projekcijama Europske komisije, u 2012. godini predviđa recesija. Temeljem opisanog, makroekonomske projekcije za 2012. godinu korigirane su naniže u odnosu na predviđanja s početka ove godine.

Nakon dvije recesijske godine i stagnacije ekonomske aktivnosti u 2011. godini, kretanja u dosadašnjem dijelu 2012. godine ponovno upućuju na gospodarski pad. Realno međugodišnje smanjenje bruto domaćeg proizvoda, započeto u posljednjem tromjesečju 2011. godine, nastavljeno je i u prva dva tromjesečja 2012. godine. Bruto domaći proizvod je tako zabilježio realno međugodišnje smanjenje od 1,7% u prvoj polovici 2012. godine, što je proizašlo iz smanjenja od 1,3% u prvom tromjesečju te 2,2% u drugom tromjesečju 2012. godine. Sve komponente s rashodne strane bruto domaćeg proizvoda zabilježile su realno međugodišnje smanjenje u prvoj polovici 2012. godine. Pritom je najveće međugodišnje smanjenje zabilježeno kod bruto investicija u fiksni kapital, u iznosu od 4,4%, a slijedi potrošnja kućanstava (-1,9%), uvoz roba i usluga (-1,2%), državna potrošnja (-0,9%), potrošnja neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima (-0,8%) te izvoz roba i usluga (-0,1%). Raspoloživi visokofrekventni pokazatelji ukazuju na nastavak negativnih gospodarskih kretanja i u trećem tromjesečju 2012. godine. Industrijska proizvodnja je smanjena 4,4% na međugodišnjoj razini u trećem tromjesečju¹, realni promet od trgovine na malo smanjen je 4,7%, a indeks građevinskih radova zabilježio je u srpnju i kolovozu 2012. međugodišnje smanjenje od 9,5%. Negativna gospodarska kretanja ublažena su dobrim turističkim rezultatima koji se očituju u međugodišnjem rastu broja noćenja turista od 3,8% u trećem tromjesečju. Što se tiče vanjskotrgovinske razmjene, robni uvoz je u trećem tromjesečju zabilježio snažnije međugodišnje smanjenje (-1,2%) u odnosu na robni izvoz (-0,3%). U posljednjem tromjesečju 2012. godine, temeljeno prije svega na snažnijem ostvarenju investicija javnog sektora, predviđa se početak postupnog oporavka gospodarske aktivnosti.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji

	2010.	2011.	I - III 2012.	IV - VI 2012.	VII - IX 2012.	I - IX 2012.
Bruto domaći proizvod, realno, međugod. promjena u %	-1,4	0,0	-1,3	-2,2	-	-
Industrijska proizvodnja, kal. pr., međugod. promjena u %	-1,5	-1,2	-6,2	-6,2	-4,4	-5,6
Promet od trgovine na malo, realno, međugod. promjena u %	-1,8	1,0	0,5	-5,6	-4,7	-3,5
Broj noćenja turista, međugod. promjena u %	2,6	7,0	11,4	3,4	3,8	3,9
Indeks građevinskih radova, međugod. promjena u %	-15,9	-9,1	-12,0	-10,9	-	-
Indeks potrošačkih cijena, međugod. promjena u %	1,1	2,3	1,5	3,5	4,1	3,0
Prosječna mjesečna bruto plaća (HRK)	7.679	7.796	7.836	7.885	-	-
Broj registriranih nezaposlenih	302.425	305.333	339.061	308.218	303.791	317.024
Broj zaposlenih	1.432.453	1.411.237	1.365.867	1.389.786	1.400.444	1.385.366
Izvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	17,4	9,8	4,9	-6,2	-0,3	-0,8
Uvoz roba, HRK, međugod. promjena u %	-1,3	9,7	4,2	-1,3	-1,2	0,4

Izvor: Državni zavod za statistiku

Temeljem opisanih kretanja, u 2012. godini projicirano je realno smanjenje bruto domaćeg proizvoda od 1,1%, isključivo kao rezultat smanjenja domaće potražnje, pri čemu će najveći

¹ Prema kalendarski prilagođenim indeksima.

negativni doprinos doći od potrošnje kućanstava, dok će doprinos neto inozemne potražnje i u ovoj godini biti blago pozitivan. Uslijed realnog pada neto plaća te zaposlenosti, kao i državnih transfera stanovništvu u skladu s provođenjem procesa fiskalne konsolidacije, raspoloživi dohodak stanovništva, kao primarna odrednica kretanja potrošnje kućanstava, zabilježit će u 2012. godini realno smanjenje. Osim toga, u uvjetima pesimističnog raspoloženja kućanstava te restriktivnije kreditne politike poslovnih banaka, dolazi i do smanjenja odobrenih potrošačkih kredita stanovništvu. Kao rezultat navedenog, u 2012. godini se očekuje izraženije realno smanjenje potrošnje kućanstava od ranije predviđanog. U skladu s provođenjem fiskalne konsolidacije, procjenjuje se da će državna potrošnja u 2012. godini zabilježiti blago realno smanjenje. Kašnjenje početka investicijskog ciklusa šireg javnog sektora, najviše je pridonijelo korekciji makroekonomskih projekcija za 2012. godinu naniže. Za razliku od projiciranog snažnog rasta ove komponente bruto domaćeg proizvoda u ranijim projekcijama, aktualne projekcije ukazuju da će na razini 2012. godine bruto investicije u fiksni kapital zabilježiti umjereno realno smanjenje. Pritom se očekuje da će javne investicije ipak ojačati u posljednjem tromjesečju ove godine. Što se tiče neto izvoza, u 2012. godini se očekuje njegov blago pozitivan doprinos promjeni realnog bruto domaćeg proizvoda. Naime, kao posljedica pada finalne potražnje predviđa se blago realno smanjenje uvoza roba i usluga, dok se, u skladu sa slabljenjem uvozne potražnje glavnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera, očekuje realna stagnacija izvoza roba i usluga.

Projekcija prosječne inflacije potrošačkih cijena u 2012. godini korigirana je naviše u odnosu na projekciju s početka godine, s 2,4% na 3,4%, na što je u najvećoj mjeri utjecao rast administrativno reguliranih cijena, prvenstveno električne energije i plina. Osim toga, na ubrzanje rasta cijena prehrane, koja ima najveći udio u strukturi indeksa potrošačkih cijena, u drugoj polovici 2012. godine značajan utjecaj imaju nepovoljne vremenske prilike.

3. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Nastavak negativnih kretanja u gospodarstvu tijekom 2012. godine nije značajnije djelovao na prikupljanje proračunskih prihoda. Razlog tome jest niz mjera usmjerenih na bolju naplatu prihoda proračuna čime je pojačana fiskalna disciplina i ostvarena bolja naplata proračunskih prihoda. Među njima se posebno ističe onemogućavanje isplate plaća bez uplaćenih doprinosa. U skladu s navedenim, u 2012. očekuju se veći prihodi od prvotno planiranih. Prema novom planu, ukupni prihodi iznose 110,3 milijarde kuna, što predstavlja povećanje od 1,4 milijarde kuna u odnosu na prvotni plan. Pritom prihodi poslovanja iznose 110,1 milijardu kuna, a prihodi od prodaje nefinancijske imovine 284,7 milijuna kuna.

Porezni prihodi

Porezni prihodi su novim planom za 2012. godinu planirani u iznosu od 63,9 milijardi kuna, što je smanjenje od 567,9 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan proračuna. Najveće smanjenje bilježi prihodi od trošarina zbog smanjenja ekonomske aktivnosti.

Porez na dohodak i porez na dobit

Prihodi od poreza na dohodak prema novom planu za 2012. godinu iznose 1,3 milijarde kuna i nisu se mijenjali u odnosu na plan proračuna. Također, nisu se mijenjali ni prihodi od poreza na dobit koji iznose 7,7 milijardi kuna.

Porezi na imovinu

Prihodi od poreza na imovinu smanjeni su za 68,1 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan i iznose 390,8 milijuna kuna. Korekcija prihoda od imovinu na niže javlja se zbog smanjene aktivnosti na tržištu nekretnina.

Porez na dodanu vrijednost

Novi plan prihoda od poreza na dodanu vrijednost manji je za 70,6 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan te ukupno iznosi 40,5 milijardi kuna. Projicirani iznos PDV-a temelji se na dosadašnjem ostvarenju te na očekivanim gospodarskim kretanjima do kraja godine.

Prihodi od trošarina

Prihodi od trošarina prema prijedlogu izmjena proračuna bilježe smanjenje od 516,5 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan i iznose 11 milijardi kuna. Smanjenje originalne projekcije prihoda rezultat je dosadašnjeg ostvarenja te očekivanja u kretanju potrošnje trošarinskih proizvoda do kraja godine. Najveće smanjenje bilježe prihodi od trošarina na energente i električnu energiju. Ovi prihodi su u odnosu na planirane smanjeni za 305,7 milijuna kuna, budući da visoke cijene naftnih derivata smanjuju prodane količine. Također, veliko smanjenje u odnosu na planirane iznose bilježe posebni porezi na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove koji se u odnosu na planirani iznos smanjuju za 126,3 milijuna kuna zbog smanjene prodaje.

Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije

Ovim porezima planira se prikupiti 1,8 milijardi kuna u 2012. godini što predstavlja povećanje od 71,4 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan, a temeljeno je na dosadašnjem kretanju prihoda po ovoj osnovi te očekivanjima do kraja godine.

Doprinosi

Novim planom za 2012. godinu prihodi od socijalnih doprinosa projicirani su u iznosu od 38 milijardi kuna i bilježe povećanje od 996 milijuna kuna u odnosu na originalni plan usprkos negativnim kretanjima na tržištu rada. Projekcija ovih prihoda temelji se na dosadašnjem ostvarenju prihoda od doprinosa tijekom godine i očekivanjima o uplatama istih prema kraju godine. Za dobro ostvarivanje prihoda po osnovi doprinosa zaslužna je bolja naplata, odnosno primjena uredbe kojom se onemogućuje isplata plaća bez uplate doprinosa.

Pomoći

Prihodi od pomoći prema novom planu za 2012. planirani su u iznosu od 1,5 milijardi kuna, što je za 86,8 milijuna kuna manje od prvotnog plana.

Prihodi od imovine

Novim planom za 2012. godinu najviše su povećani prihodi od imovine. Ovi prihodi iznose 2,4 milijarde kuna i u odnosu na originalni plan rastu za 1,2 milijarde kuna. Ovo povećanje generirano je na stavci koncesija i prihoda od dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima. Po stavci koncesija planirana je uplata od 300 milijuna kuna za 4G mrežu. Na stavci prihoda od dobiti trgovačkih društava kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima već je uplaćen prihod od dobiti HNB-a u iznosu od 480,1 milijuna, a očekuje se još i uplata od HANDA-e u iznosu od 550 milijuna kuna. Ovdje se radi u uplati namjenskih sredstava iz goriva koja će se novim obračunom uračunati u trošarine radi prilagođavanja iznosa trošarina na naftne derivate i dostizanja minimalnih trošarina koje su propisane direktivom Europske unije.

Prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima

Prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima novim planom za 2012. godinu smanjeni su za 151,6 milijuna kuna u odnosu na originalni plan i iznose 3,7 milijardi kuna. Razlog smanjenju ove kategorije prihoda jest ukidanje naknade za pružanje usluga pokretnih elektronskih i telekomunikacijskih mreža od 1. srpnja 2012. godine.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija ostaju na razini plana proračuna, a planiraju ih sami korisnici.

Prihodi od kazni i upravnih mjera

Prihodi od kazni i upravnih mjera novim planom za 2012. godinu planirani su u iznosu od 531,6 milijuna kuna i manji su za 5,3 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine se novim planom za 2012. godinu planiraju u iznosu od 284,7 milijuna kuna, čime su u odnosu na prvotni plan smanjeni za 16,9 milijuna kuna.

Tablica 2. Usporedba prihoda državnog proračuna planiranih planom i izmjenama i dopunama za 2012. godinu

(u 000 kuna)	Izvršenje 2011.	Plan 2012.	Novi plan 2012.	Indeks novi plan 2012./2011.	Indeks novi plan 2012./ plan 2012.
UKUPNO PRIHODI POSLOVANJA	107.069.670	108.648.663	110.057.903	102,8	101,3
1. Prihodi od poreza	61.088.579	64.493.746	63.925.886	104,6	99,1
Porez na dohodak	1.307.486	1.283.250	1.283.250	98,1	100,0
Porez na dobit	7.288.030	7.668.746	7.668.746	105,2	100,0
Porezi na imovinu	448.489	458.862	390.762	87,1	85,2
Porezi na robu i usluge	50.244.065	53.355.257	52.784.117	105,1	98,9
- Porez na dodanu vrijednost	37.718.154	40.522.315	40.451.706	107,2	99,8
- Porez na promet	129.672	131.333	129.627	100,0	98,7
- Posebni porezi i trošarine	11.215.054	11.493.105	10.976.601	97,9	95,5
- Ostali porezi na robu i usluge	514.817	526.724	515.204	100,1	97,8
- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	30.995	28.394	32.560	105,0	114,7
- Naknade za priređivanje igara na sreću	635.373	653.387	678.420	106,8	103,8
Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.766.356	1.719.631	1.791.012	101,4	104,2
Ostali prihodi od poreza	34.154	8.000	8.000	23,4	100,0
2. Doprinosi	38.605.067	36.971.829	37.967.820	98,3	102,7
3. Pomoći	941.286	1.617.687	1.530.842	162,6	94,6
4. Prihodi od imovine	2.063.383	1.145.289	2.370.081	114,9	206,9
5. Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	3.767.450	3.813.179	3.661.602	97,2	96,0
6. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	69.471	70.087	70.087	100,9	100,0
7. Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	534.434	536.846	531.585	99,5	99,0
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	347.008	301.568	284.685	82,0	94,4
UKUPNI PRIHODI PRORAČUNA	107.416.678	108.950.231	110.342.588	102,7	101,3

Izvor: Ministarstvo financija

4. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. godinu ukupni rashodi povećavaju se sa 118,8 milijardi kuna na 120,3 milijarde kuna, odnosno za 1,5 milijardi kuna. Međutim i ovakvim povećanjem, rashodi 2012. godine manji su od izvršenja za 2011. godinu za 1,1 milijardu kuna.

Ove izmjene i dopune prvenstveno su tehničkog karaktera jer se 2,5 milijardi kuna rashoda preraspodjeljuje s jedne pozicije na drugu. Ipak, dio potreba za povećanim rashodima financira se iz povećanja prihoda.

Povećanja na rashodovnoj strani rezultat su prvenstveno povećanja na rashodima za zaposlene u iznosu od 1,1 milijardu kuna. Drugo značajno povećanje odnosi se na kamate koje rastu za 415,8 milijuna kuna ponajviše zbog polugodišnje otplate kamata po obveznicama izdanim u ovoj godini i preuzetih obveza po kreditima brodogradilišta (ukupne obveze koje je Republika Hrvatska preuzela iznose 9,3 milijardi kuna). Nadalje, 345,0 milijuna kuna povećava se državna potpora u postupku restrukturiranja brodogradilišta Split sukladno Prijedlogu ugovora o prodaji i prijenosu dionica Brodograđevne Industrije Split d.d. i DIV brodogradnja d.o.o. Navedeni iznos Republika Hrvatska se obvezala uplatiti do kraja godine, a predstavlja dio ukupne potpore od 1,3 milijarde kuna. Preostali iznos osigurat će se u naredne dvije godine. Za potrebe isplate posljednje rate umirovljeničkog duga, izmjenama i dopunama je osigurano 100,0 milijuna kuna što predstavlja razliku između obveze Umirovljeničkog fonda prema umirovljenicima za isplatu 6. posljednje rate umirovljeničkog duga i imovine s kojom Umirovljenički fond raspolaže.

Kao što je već istaknuto, dio potreba za povećanim rashodima, ministarstva i drugi proračunski korisnici osigurali su dodatnom racionalizacijom poslovanja tako da su ukupni materijalni troškovi smanjeni za 211,5 milijuna kuna. Smanjenje su i pomoći u iznosu od 131,7 milijuna kuna te ostali rashodi za 106,8 milijuna kuna, dok je najveće smanjenje ostvareno na rashodima za nabavu nefinancijske imovine.

Treba istaknuti da veća dodatna smanjenja, prvenstveno na materijalnim rashodima, nisu niti moguća budući da je u okviru istih iskazan dio učešća Republike Hrvatske za provedbu projekata financiranih iz pretpristupnih fondova Europske unije. Prostor za ove rashode nije osiguran na način da je proračun povećan, već se redovna proračunska potrošnja morala za toliko smanjiti čime su napravljeni veliki napor u dodatnoj racionalizaciji svih redovnih aktivnosti.

S druge strane, Vlada Republike Hrvatske je ocijenila da bi smanjivanje mirovina i socijalnih naknada imalo negativne efekte na prihodnu stranu proračuna, gospodarski oporavak Republike Hrvatske i životni standard građana. Važno je naglasiti da se ovim izmjenama i dopunama povećavaju rashodi koji pridonose očuvanju radnih mjesta i zaštiti najugroženijih skupina stanovništva.

Obrazložnje rashoda po ekonomskoj klasifikaciji

Rashodi poslovanja povećavaju se za 1,9 milijardi kuna i iznose 119,0 milijardi kuna. Najznačajnija povećanja odnose se na rashode za zaposlene (1,1 milijardu kuna), kamate (415,8 milijuna kuna) i subvencije (379,8 milijuna kuna).

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine smanjuju se za 424,0 milijuna kuna s tim da se ne odustaje od nijednog kapitalnog projekta, već za neke od planiranih projekata priprema natječajne dokumentacije traje nešto duže zbog potrebe usaglašavanja s Europskom unijom te će prva plaćanja biti u 2013., a ne u 2012. godini kako je prvotno planirano.

Tablica 3. Rashodi državnog proračuna

(milijuni HRK)	2011.	Plan 2012.	Indeks P12./11.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2012.	Indeks NP12./ P12.
UKUPNO	121.425	118.841	97,9	1.487	120.328	101,3
3 Rashodi poslovanja	119.940	117.114	97,6	1.911	119.025	101,6
31 Rashodi za zaposlene	22.769	21.358	93,8	1.107	22.465	105,2
32 Materijalni rashodi	8.718	8.844	101,5	-211	8.633	97,6
34 Financijski rashodi	7.597	7.999	105,3	416	8.415	105,2
35 Subvencije	6.555	5.481	83,6	380	5.861	106,9
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	4.923	4.965	100,9	-132	4.834	97,3
37 Naknade građ.i kućan.na tem.osig.i dr. naknade	64.661	63.751	98,6	458	64.209	100,7
38 Ostali rashodi	4.717	4.715	100,0	-107	4.608	97,7
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.486	1.727	116,2	-424	1.303	75,5

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodi poslovanja

Rashodi poslovanja iznose 120,3 milijarde kuna. Od ukupnih rashoda poslovanja najveći dio odnosi se na:

- naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u iznosu od 64,2 milijarde kuna što je za 0,7% više u odnosu na plan,
- rashode za zaposlene u iznosu od 22,5 milijardi kuna koji se povećavaju za 5,2% u odnosu na plan.

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene izmjenama i dopunama državnog proračuna povećavaju se za 1,1 milijardu kuna. Navedeni rast prvenstveno proizlazi iz potrebe za osiguranjem dodatnih sredstava za isplatu plaća profesorima i ostalim zaposlenicima u znanosti u iznosu od 500,3 milijuna kuna te policijskim službenicima u iznosu od 230,5 milijuna kuna.

Treba napomenuti da navedenim iznosom nisu obuhvaćeni rashodi za zaposlene ustanova u zdravstvu koji su iskazani u okviru pozicije 37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade (pozicija Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje). Ovi rashodi povećavaju se za 510,4 milijuna kuna.

Materijalni rashodi

Materijalni rashodi uključuju naknade troškova zaposlenima, rashode za tekuće i investicijsko održavanje, uredski materijal, energiju, usluge i drugo. Ovi rashodi smanjuju se za ukupno 211,5 milijuna kuna što ukazuje na bolje upravljanje resursima i racionalizaciju poslovanja. Smanjenja su provedena na većini kategorija materijalnih rashoda od čega najvećim dijelom na rashodima za usluge, preciznije intelektualnim i osobnim uslugama te uslugama tekućeg i investicijskog održavanja (133,2 milijuna kuna) i rashodima za materijal i energiju (75,7 milijuna kuna).

Financijski rashodi

Financijski rashodi povećavaju se za 415,8 milijuna kuna kao rezultat povećanja rashoda za kamate za preuzeti dug brodogradilišta i za obveznice izdane na američkom tržištu. Naime kamate za izdane obveznice na američkom tržištu, za razliku od onih izdanih na europskom, plaćaju se polugodišnje te su u ovoj godini stigle na naplatu.

Subvencije

Rashodi za subvencije povećavaju se za 379,8 milijuna kuna i to prvenstveno za subvencije za restrukturiranje brodogradilišta Split, za čije se restrukturiranje, kao što je naprijed navedeno, planira do kraja godine izdvojiti 345,0 milijuna kuna.

Pomoći

Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države smanjuju se za 131,7 milijuna kuna. Naime, nakon provedene analize stanja uočena je drugačija dinamika realizacije kapitalnih projekata financiranih iz pretprijetnih fondova Europske unije i zajmova od planirane te je stoga bilo potrebno korigirati planirane veličine.

Naknade građanima i kućanstvima

Ovi rashodi povećavaju se za 458,3 milijuna kuna s tim da se pojedine vrste naknada građanima i kućanstvima smanjuju, a druge povećavaju. Tako se naknade građanima i kućanstvima ukupno povećavaju za 982,1 milijun kuna uz istovremeno smanjenje od 523,8 milijuna kuna. Najznačajnije povećanje odnosi se prije svega na povećanje rashoda za zaposlene ustanova u zdravstvu (510,4 milijuna kuna) te za potrebe isplate posljednje rate umirovljeničkog duga (100,0 milijuna kuna) što predstavlja razliku između obveze Umirovljeničkog fonda prema umirovljenicima za isplatu 6. posljednje rate umirovljeničkog duga i imovine s kojom Umirovljenički fond raspolaže.

Smanjenja se najveći dijelom odnose na prava iz sustava zdravstvenog osiguranja (primjerice bolovanja, isplate osiguranicima, zaštita na radu) budući da se u praksi ne koriste predviđenom dinamikom.

Ostali rashodi poslovanja

Ostali rashodi poslovanja povećavaju se za 157,3 milijuna kuna i to prvenstveno zbog povećanja proračunske zalihe u visini od 50 milijuna kuna te povećanja sredstava za aktivnu politiku zapošljavanja (19,3 milijuna kuna). Smanjenja rashoda na ovoj kategoriji vezana su uz tekuće donacije i kapitalne pomoći u sektoru ribarstva i prometa te je neto efekt smanjenja ostalih rashoda poslovanja 106,8 milijuna kuna.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine smanjuju se za 424 milijuna kuna. Međutim ovo smanjenje nije rezultat odustajanja od ulaganja u kapitalne projekte već za neke od planiranih projekata priprema natječajne dokumentacije traje nešto duže zbog potrebe usaglašavanja s Europskom unijom te će prva plaćanja biti u 2013., a ne u 2012. godini kako je prvotno planirano.

Tablica 4. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

(milijuni HRK)	2011.	Plan 2012.	Indeks P12./11.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2012.	Indeks NP12./ P12.
4 Rashodi (za nabavu nefinancijske imovine)	1.486	1.727	116,2	-424	1.303	75,5
41 Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	59	73	123,6	-22	51	69,5
42 Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imov	1.310	1.515	115,6	-349	1.166	76,9
43 Rashodi za nabavu pl.metala i ost.pohr.vrijednos	4	4	99,0	0	4	99,5
44 Strateške zalihe	3	10	309,0	1	11	114,2
45 Rashodi za dodatna ulaganja na nefinan. imovini	110	126	114,4	-54	72	57,2

Izvor: Ministarstvo financija

5. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Slijedom ukupnih prihoda u iznosu od 110,3 milijarde kuna te ukupnih rashoda u iznosu od 120,3 milijarde kuna, planira se ukupni manjak državnog proračuna na razini od 10 milijardi kuna ili 3,0% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2012. godinu.

Tablica 5. Ukupni manjak državnog proračuna

<i>(milijuni HRK)</i>	Izvršenje 2011.	Plan 2012.	Novi plan 2012.
Prihodi (6+7)	107.417	108.950	110.343
Prihodi poslovanja (6)	107.070	108.649	110.058
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	347	302	285
Rashodi (3+4)	121.425	118.841	120.328
Rashodi poslovanja (3)	119.940	117.114	119.025
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	1.486	1.727	1.303
Ukupni manjak/višak	-14.009	-9.891	-9.985
% BDP-a	-4,2	-2,9	-3,0

Izvor: Ministarstvo financija

6. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

Planirani manjak državnog proračuna financirat će se razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja te ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova.

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja novim planom za 2012. godinu planirani su u iznosu od 21,2 milijarde kuna. U isto vrijeme, ukupni izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova planiraju se na razini od 11,2 milijarde kuna.

U strukturi primitaka od financijske imovine i zaduživanja najveći dio u iznosu od 18,5 milijardi kuna ili 87% čine primici od izdanih vrijednosnih papira što se odnosi na financiranje putem obveznica na inozemnom financijskom tržištu u iznosu od 8,5 milijardi kuna, zatim obveznica na domaćem financijskom tržištu u iznosu od 5 milijardi kuna te trezorskih zapisa u iznosu od 4,9 milijardi kuna. Primici od zaduživanja kreditima i zajmovima na domaćem i inozemnom financijskom tržištu čine najveći dio preostalog iznosa ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja za 2012. godinu te se planiraju u iznosu od 2,6 milijardi kuna. Preostali dio primitaka od financijske imovine i zaduživanja odnosi se na povrate glavnice danih zajmova u iznosu od 143,7 milijuna kuna.

U strukturi izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova najveći dio od 5,3 milijarde kuna ili 47,3% imaju izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova. Najveći dio preostalog iznosa ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire u ukupnom iznosu od 3,9 milijardi kuna. Ostatak ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova odnosi se na izdatke za dane zajmove te izdatke za dionice i udjele u glavnici. Izdaci za dane zajmove su planirani u iznosu od 1,4 milijarde kuna, dok su izdaci za dionice i udjele u glavnici planirani u iznosu od 667 milijuna kuna.

Tablica 6. Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna

(milijuni HRK)	Izvršenje 2011.	Plan 2012.	Novi plan 2012.
PRIHODI POSLOVANJA	107.070	108.649	110.058
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	347	302	285
RASHODI POSLOVANJA	119.940	117.114	119.025
RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	1.486	1.727	1.303
RAZLIKA - VIŠAK/MANJAK	-14.009	-9.891	-9.985
PRIMICI OD FINANCIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	24.494	21.170	21.234
IZDACI ZA FINANCIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	12.684	11.279	11.248
PROMJENA U STANJU DEPOZITA	-2.199	0	0
NETO FINANCIRANJE	14.009	9.891	9.985

Izvor: Ministarstvo financija

7. IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

Ukupni prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2012. godinu planirani su u iznosu od 5,2 milijarde kuna, što je smanjenje u odnosu na prvotni plan za 25,8 milijuna kuna. Ovo smanjenje odnosi se na Hrvatske vode koje novim planom smanjuju svoje prihode, prvenstveno po osnovi prihoda po posebnim propisima odnosno s osnova vodnog doprinosa. Naime, Uredbom Vlade RH od veljače 2012. smanjuje se obračunska tarifa za 50%. U strukturi ukupnih prihoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika iskazanih zajedno najznačajniji izvor predstavljaju prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 2,6 milijardi kuna, a isti bilježe povećanje u odnosu na prvotni plan za 43,9 milijuna kuna. Pritom se najveći dio ovih prihoda odnosi na prihode vodnog gospodarstva unutar Hrvatskih voda. Sljedeća po veličini stavka su pomoći, a planirane su u iznosu od 1,8 milijardi kuna ili 75,4 milijuna kuna manje u odnosu na prvotni plan. Najveći dio ukupnih pomoći otpada na kapitalne pomoći iz državnog proračuna Hrvatskim cestama. Slijede prihodi od imovine, pri čemu najveći dio čine ostali prihodi od financijske imovine kod Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB). Prihodi od imovine svih izvanproračunskih korisnika su novim planom utvrđeni u iznosu od 705 milijuna kuna ili 1,6 milijuna kuna više u odnosu na prvotni plan za 2012. Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija novim planom za 2012. godinu iznose 31,6 milijuna kuna, što je za 4,1 milijun kuna više od prvotnog plana. Preostali dio prihoda poslovanja odnosi se na kazne, upravne mjere i ostale prihode koji iznose 1,5 milijuna kuna.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine novim planom za 2012. godinu iznose 155 milijuna kuna i u najvećoj mjeri se odnose na prihode od prodaje građevinskih objekata unutar AUDIO-a.

Ukupni rashodi poslovanja izvanproračunskih korisnika novim planom za 2012. godinu planirani su u iznosu od 4,2 milijarde kuna, što je za 98,7 milijuna kuna više u odnosu na prethodni plan. Navedeno povećanje rashoda najvećim se dijelom odnosi na Hrvatske ceste, čiji su rashodi poslovanja novim planom uvećani za 107,6 milijuna kuna. U strukturi rashoda poslovanja svih izvanproračunskih korisnika najveći dio se odnosi na materijalne rashode, koji su povećani za 134 milijuna kuna, odnosno iznose 2,4 milijarde kuna. Navedeno povećanje se u najvećem dijelu odnosi na usluge tekućeg i investicijskog održavanja kod Hrvatskih cesta i Hrvatskih voda. Drugo mjesto u strukturi ukupnih rashoda poslovanja izvanproračunskih korisnika zauzimaju ostali rashodi, pri čemu najveći dio čine kapitalne pomoći Hrvatskih voda, koje ujedno bilježe i najveće smanjenje u odnosu na prvotni plan. Ostali rashodi izvanproračunskih korisnika novim planom bilježe iznos od 751,2 milijuna kuna, što čini smanjenje od 49,8 milijuna kuna. Financijski rashodi su smanjeni za 10,6 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan te iznose 523,5 milijuna kuna. Navedeno smanjenje financijskih rashoda je na poziciji kamata za primljene kredite i zajmove Hrvatskih cesta. Slijede rashodi za zaposlene u planiranom iznosu od 283,9 milijuna kuna, čime bilježe smanjenje u odnosu na prvotni plan za 3,8 milijuna kuna. Rashodi za pomoći iznose 192,2 milijuna kuna te se u odnosu na prvotni plan povećavaju za 17,5 milijuna kuna. Rashodi za naknade građanima i kućanstvima također se povećavaju i to za 14 milijuna kuna te iznose 74,4 milijuna kuna. Rashodi za subvencije bilježe smanjenje od 2,6 milijuna kuna te novim planom iznose 7,1 milijun kuna.

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika novim planom za 2012. godinu uvećani su za 864,3 milijuna kuna. Razlog višim planiranim

rashodima za nabavu nefinancijske imovine je povećanje plana prvenstveno na pozicijama Hrvatskih voda i to u prvom redu za ulaganja u obnovu i razvitak vodoopskrbe te ulaganja u objekte zaštite voda i mora od zagađivanja. Rashodi Hrvatskih cesta povećavaju se prvenstveno zbog povećanja održavanja državnih cesta te ulaganja u županijske i lokalne ceste.

Slijedom ukupno planiranih prihoda i ukupno planiranih rashoda izvanproračunskih korisnika, iznos planiranog manjka uvećan je za 988,9 milijuna kuna te iznosi 1,8 milijardi kuna.

8. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Novim planom za 2012. godinu ukupni manjak proračuna konsolidirane opće države projiciran je na razini od 3,5% bruto domaćeg proizvoda. Pritom će manjak državnog proračuna iznositi 3,0% BDP-a, a izvanproračunskih korisnika 0,5% BDP-a, što je za 0,3 postotna boda više u odnosu na prvotni plan uslijed pojačanih investicijskih aktivnosti Hrvatskih voda i Hrvatskih cesta. U isto vrijeme, jedinice lokalne države imat će uravnotežen proračun.

Tablica 7. Procjena ukupnog manjka/viška konsolidirane opće države

	Izvršenje 2011.	Plan 2012.	Novi plan 2012.
Ukupni manjak/višak, državni proračun, % BDP-a	-4,2	-2,9	-3,0
Ukupni manjak/višak, izvanproračunski korisnici, %	-0,4	-0,2	-0,5
Ukupni manjak/višak, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, % BDP-a	0,2	-0,3	0,0
Ukupni manjak/višak proračuna opće države, % BDP-a	-4,4	-3,4	-3,5

Izvor: Ministarstvo financija